

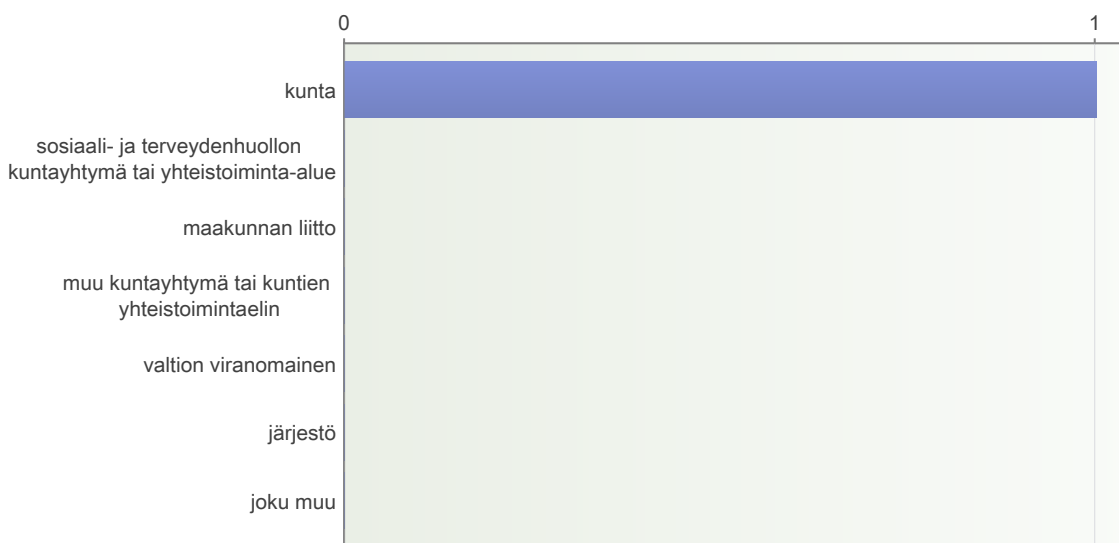
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Liperin kunta	Sini Rantaeskola	kunnanjohtaja Hannele Mikkanen, hannele.mikkanen@liperi.fi	7.11.2016	Liperin kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Pohjois-Karjalassa ollaan rakentamassa maakunnallista Siun Sote-mallia ja maakuntauudistus on Pohjois-Karjalan ja Liperin kunnan kannalta tärkeä uudistus, jonka avulla voidaan turvata keskeiset palvelut yhdenvertaisesti pohjoiskarjalaisille myös jatkossa. On tärkeää, että uudistus kokonaisuudessaan etenee esitetyssä aikataulussa.

Maakuntamallilla voidaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta. Terveys- ja hyvinvointieroihin vaikuttaa erityisesti toteutuva valinnanvapausmalli ja palveluiden toteuttamistapa maakunnallisella tasolla sekä asukaslähtöiset lähipalvelut paikallisesti. Valinnanvapausmalli ja vahva markkinaohjaus voivat toteutumistavasta riippuen heikentää yhdenvertaisuutta erityisesti harvaan asutuilla alueilla ja siellä, missä markkinat eivät toimi. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, ettei se johda julkisen palvelutuotannon ja -verkon alasajoon ja sitä kautta väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

Uudistuksella on mahdollista saavuttaa myös synergiaetuja kokoamalla toimintoja maakuntiin. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystalvetuissa sosiaali- ja terveystalvetu, pelastustalvetu ja ensihoito ovat maakunnan tuottamia lähitalvetu.

Sote talvetuissa kuntalainen on asiakas ja uudistuksessa tulee huolehtia siitä, että ihmisten talvetuden, hyvinvoinnin ja ennaltaehkäisevän talvetudenhoidon ketju koordinoidaan kokonaisvaltaisesti, olipa talvetun tuottaja julkinen tai yksityinen sektori.

Maakunnan rahoituksen perustuminen todelliseen talvetutarpeeseen parantaa talvetuiden yhdenvertaisuutta.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksella on mahdollista saavuttaa säästötavoitteet, mikäli maakunnilla (18) on aito itsehallinto päättää asioista kustannustehokkaalla tavalla. Maakuntien jo olemassaolevat ratkaisut tulisi hyödyntää yhteishankinnoissa, hallintotalvetuissa, tietojärjestelmissä ja tilakysymyksissä. Tehokkaampi malli tilaratkaisuihin olisi, että maakunta itse vastaisi omista tiloistaan ja niiden vuokraamisesta. Tilakysymysten osalta tulisi lainsäädännössä olla mahdollisuus edetä kuntien kanssa neuvotteluteitse tehokkaampiin ja tarkoituksenmukaisempiin tilaratkaisuihin jo siirtymäaikaan. Uudistuksen ensi vaiheessa isona riskinä on kustannusten kasvu johtuen erityisesti merkittävistä panostuksista kansallisiin tietojärjestelmiin ja toisaalta se, että valtakunnallinen tilayhtiö toisi tehottomuutta ja kankeutta tilojen käyttöön.

Valtakunnallisten talvetukeskusten toimintaa koskevat esitykset tulisi poistaa lainsäädännöstä ja sen sijaan vahvistaa maakuntien aitoa itsehallintoa ja mahdollisuutta vaikuttaa itse taloudellisesti tehokkaisiin ratkaisuihin. Mikäli valtakunnalliset talvetukeskukset kuitenkin toteutetaan, niiden toimintaa tulee rajata nykyisestä huomattavasti. Valtakunnallisten talvetukeskusten perustaminen on myös merkittävä riski koko uudistuksen onnistuneelle toteutukselle vuoden 2019 alusta, turvallisempaa olisi tukeutua maakuntien olemassaoleviin järjestelmiin ja käytäntöihin. Esimerkiksi Pohjois-Karjalassa toimii Pohjois-Karjalan tietotekniikkakeskus ja maakunnallinen hankintatalvetu, joita kuntayhtymät, Siun sote ja kunnat käyttävä tällä hetkellä kattavasti. Näillä käytössä olevilla toimintavoilla myös kunnat ovat mukana yhtiöissä, kun taas lakiluonnosten perusteella ne jäisivät talvetukeskusten ulkopuolelle. Toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt maakunnallisella jo toimivalla ratkaisulla ovat mittavat.

Säästötavoitteiden saavuttaminen ja kustannusten kasvun hillintä on mahdollista, mikäli valtio pidättäytyy tulos- ja tavoiteohjauksessa ja jättää maakunnille riittävän liikkumavapauden päättää miten talvetut tuotetaan.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Suomessa on vahva kuntien itsehallinto. Vaikka valtio vastaa uuden maakuntalakesityksen mukaan oikeusvaltion ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä vastaa perusoikeuksien turvaamisesta ja arvioinnista, maakunnan ja kuntien välille on asukkaiden perusoikeuksien turvaamisen näkökulmasta syytä määritellä uusi vuoropuhelun rakenne ja menettelytapa maakunnan ja kunnan välille. Uudistuksessa poistuu kuntavetoinen maakuntarakenne, joka voisi olla alusta uudentalvetuolle yhteistyölle Kunta edustaa suhteessa väestöön lähitalvetua ja asukkaille konkreettisempaa kosketuspintaa asuinalueellaan.

Maakunnista on tarkoitus luoda vahvoja organisaatioita. Maakunnat olisivat keskimäärin huomattavasti kuntia suurempia sekä kooltaan että taloudeltaan. Tästä huolimatta lainsäädäntö rajoittaa maakuntien itsehallintoa ja se tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompa. Vaaleilla valitut päättäjät tulevat olemaan vahvasti valtion ohjauksessa. Tämän lisäksi oikeus päättää talvetuiden tuotantotavasta on erittäin rajoitettu ja

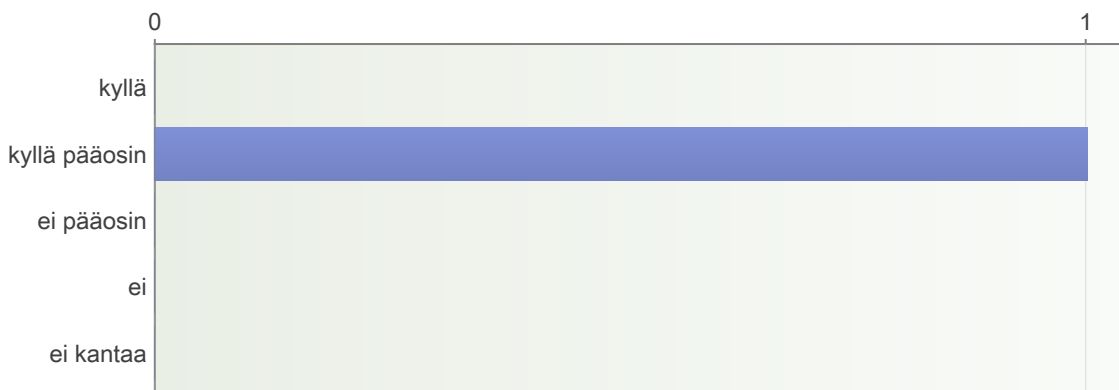
oikeus päättää sisäisestä hallinnosta on osittain rajoitettu.

Valtionohjauksen tulisi keskittyä poliittisesti strategisiin kysymyksiin. Sen sijaan palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien päätösvaltaan.

Ehdotus maakuntalaiksi antaa puitteet asukkaiden osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksille maakunnan toiminnassa, mikäli maakuntavaltuusto luo sille edellytykset.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

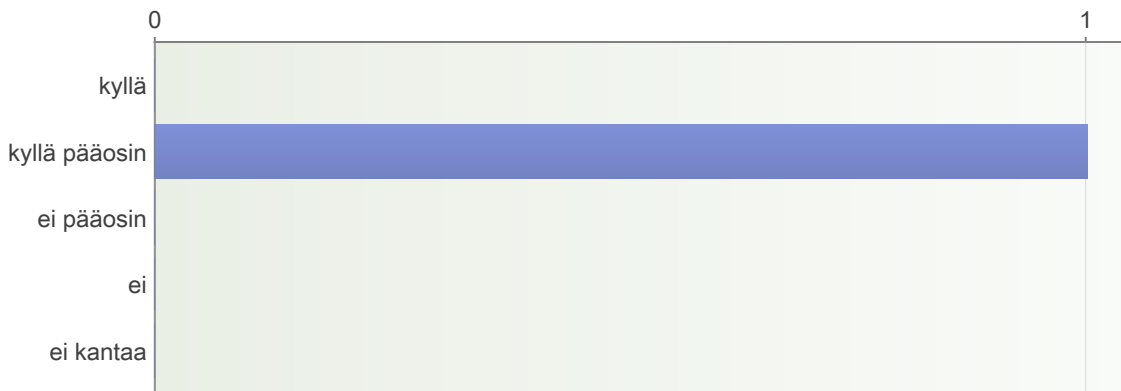
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakunnan tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla eikä niiden sisällöstä ole lausunnon antamisvaiheessa tietoa. Ei ole tietoa tulevan lainsäädännön vaikutuksista palvelun käyttäjän (kuntalaisen) näkökulmasta. Valmistelussa on huomioitava, että kaikille asukkaille tarjotaan tasavertaiset palvelut kustannustehokkaasti ja edistetään kuntalaisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Maakuntalakiluonnoksessa maakunnan toimiala on tiukasti rajattu ja se voi hoitaa vain laissa mainituja tehtäviä. Kunnat voivat siirtää maakunnalle lakisääteisiin tehtäviin liittyviä tehtäviä vain, mikäli kaikki maakunnan kunnat ovat yksimielisiä ja rahoittavat toiminnan. Tämä raja on kankea eikä mahdollista kuntien ja maakuntien päätöksiin ja sopimuksiin perustuvaa tarkoituksenmukaisten, paikalliset olosuhteet ja erilaiset toimintaympäristöt huomioon ottavaa palveluiden järjestämistä. Tämä voi johtaa siihen, että palveluiden tuottaminen tulee tehottomaksi ja kalliiksi. Maakuntalain 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen organisoiminen tulee olla maakuntien päätettävissä, ei välttämättä yhtiöittämistoimenpiteen kautta. Tavoitteiden, tuotantoresurssin ja johdon tulee olla yksissä käsissä, jotta päästään onnistuneeseen lopputulokseen. Talous- ja henkilöstöhallinnon keskittämiseksi asetetut tavoitteet saavutetaan parhaiten, kun maakunta päättää itse tarkoituksenmukaisimmasta organisoitumisesta usean tukipalveluyksikön mallilla. Tukipalveluyksiköt voisivat tuottaa palveluita myös kunnille, mikä mahdollistaisi kustannustehokkaan vaihtoehdon kuntien talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalveluiden tuottamiselle. Massiivisen uudistuksen toteutuessa varsinkin pienten kuntien tukipalveluyksiköistä saattaa tulla haavoittuvia. Toimitilojen ja kiinteistöjen osalta lähtökohtana tulisi olla, että maakunnat päättäisivät palvelujensa tuotantorakenteesta ja siihen tarvittavista toimitilarpeista yhteistyössä alueen kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Maakunnallinen toimitilayhtiö mahdollistaisi yhtiöiden toimivan ohjauksen paikallistuntemuksen ja sen toiminnan tarpeiden mukaisesti. Yhteishankintojen osalta ei tulisi hajottaa maakuntien ja kuntien yhteistä hankintavolyymiä ja jo olemassa olevia osaavia hankintaorganisaatioita (Joensuun seudun hankintatoimi). Myös tieto- ja viestintätekniisissä palveluissa tulisi hyödyntää nykyiset olemassa olevien organisaatioiden palvelut (Pohjois-

Karjalan tietotekniikkakeskus). Näin varmistettaisiin maakuntien ja kuntien tarvitsemat ICT-palvelut useamman toimijan verkostomallilla. Yleisesti on todettava että jatkossa pitää olla valmiutta tehdä lakimuutoksia, jos käytäntö osoittaa että nyt kaavailtu järjestelmä ei olisi toimiva.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan tehtäväkokonaisuus on pääosin hyvä. Kuitenkin huomioitava seuraavat kohdat: 1) Maatalouden ja maaseudun kehittäminen: Maaseudun kehittäminen sekä maa - ja elintarviketalouden, maaseutuelinkeinojen ja maatilatalouden sekä kala- ja riistatalouden edistäminen ja rahoittaminen, viljelijätukitehtävät sekä näihin liittyvät palvelut kuuluvat ehdotuksen mukaan maakunnalle. Edellä mainitun lain perusteluiden tulisi tarkoittaa sitä, että kuntien maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden henkilöstö siirtyy ns. vanhoina työntekijöinä maakuntahallintoon, muodostaen siellä oman yksikön maaseutuosastolla. Kunnissa oleva palveluverkko tulisi säilyä käytettävissä siten, että edellämainitun yksikön henkilöstö on sijoitettu kunnissa oleviin työpisteisiin ja henkilöstön mitoituksessa on huomioitu kuntien maaseudun kehittämistehtävät. Maaseutuhallinnon osalta tämä pitäisi tarkoittaa sitä, että kunnat/osa kunnista antavat maakunnan maaseudun elinvoimayksikön tehtäväksi maaseuturahaston kehittämishankkeiden kuntaosuusrahoituksen myöntämisen ja osoittavat tätä varten määrärahan. Hyvien kokemusten perusteella olisi tarkoituksenmukaista, että lomituspalveluiden hallinto integroitaisiin maaseudun elinvoimayksikköön, missä hoidetaan myös samojen asiakkaiden viljelijätukipalvelut. 2) Pelastustoimi: Pelastustoimi on järjestettävä 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla. Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita, joiden järjestämisvastuu ja mahdollisuus tuottamiseen on oltava kaikilla 18 maakunnalla. Pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten kanssa erikseen sovitaan. Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen yhteistyöllä saavutetaan merkittäviä synergiaetuja. Pohjois-Karjalassa aloittaa toimintansa 1.1.2017 uusi Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymä (Siun Sote), jonka osaksi siirtyy myös maakunnallinen Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. Pelastustoimeen ei tarvita lisää keskus- ja väliportaan hallintoa ja ohjausta, vaan käytettävissä olevat resurssit on kohdennettava täysimääräisesti asiakkaille suunnattavaan operatiiviseen palvelutyöhön maakuntatasolla ja kunnissa. Pelastustoimen tuki tarvitaan paikallistason varautumisen suunnittelutyössä osana kuntien hyvinvointi- ja turvallisuustehtävää. 3) Maakuntakaavojen ja kuntien yleiskaavojen suhde: Maakuntakaavoituksen tulisi jatkossa keskittyä selvemmin ja strategisemmin aluerakenteen kannalta keskeisiin kysymyksiin. Kuntien ja kaupunkiseutujen onnistuminen

elinvoimapolitiikassa edellyttää, että niillä säilyy oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa, kaavoituksessa ja toteuttamisen ohjelmoinnissa. 4) Vesitalous, vesihuollon edistäminen ja suunnittelu: Vesihuolto on osa kuntien vastuulla olevan rakennetun ympäristön palvelukokonaisuutta ja vesihuollon suunnittelu- ja järjestämisvastuu tulee olla jatkossakin kunnalla. 5) Liikenneasiat: Liikenneasiat on koottava nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi. 6) Aluekehitys: Maakunnan aluekehitystehtävissä on varmistettava kehittämistoimien ja rahoituspalveluiden kokoaminen maakuntiin. 7) EU- ja kansainväliset asiat: EU- ja kansainväliset asiat on oltava uuden maakunnan tehtävä. 8) Ympäristö- ja lupa-asiat: Jatkovalmistelussa tulee selvittää ELY-keskusten ympäristötehtävien siirto maakuntien vastuulle. Ympäristötehtävien siirto valtion uusimuotoiseen valtakunnalliseen viranomaiseen lisää byrokratiaa sekä erkaannuttaa tehtäviä aluetasolta - maakunnista ja kunnista. 9) Kunnan ja maakunnan yhteistoiminta: Maakuntalain on oltava joustava ja mahdollistava niin, että kuntien ja maakuntien yhteistyö ja mahdollisuus sopia palvelujen hoitamisesta turvataan. 10) Muut tehtävät: Maakunnan toimialaa on laajennettava siten, että maakunta voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, joita alueen kunnat tai osa niistä ei hoida edellyttäen, että mukana olevat kunnat sitoutuvat rahoittamaan toiminnan eikä tehtävä kuulu valtion tai muiden toimijoiden vastuulle.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittäväällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

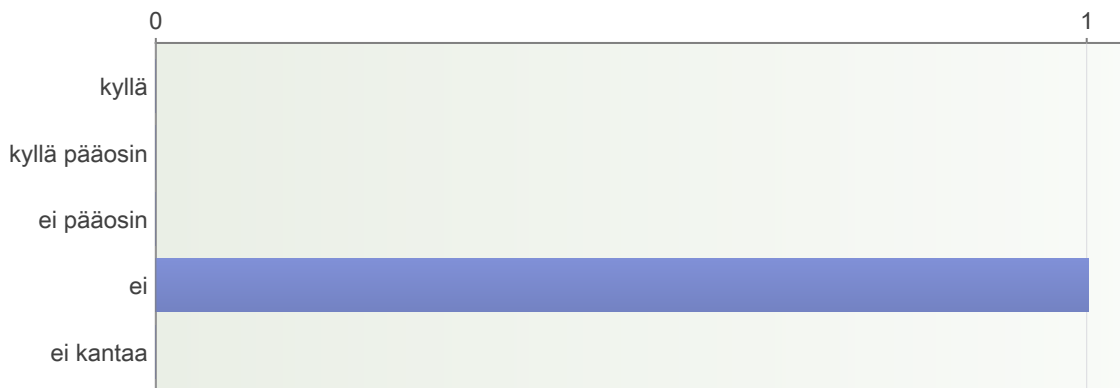

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntalakiluonnos vastaa kuntalain sääntelyä. Maakuntavaltuuston tulee luoda edellytykset asukkaiden suoralla osallistumiselle. Ehdotus antaa siihen toimivat puitteet.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

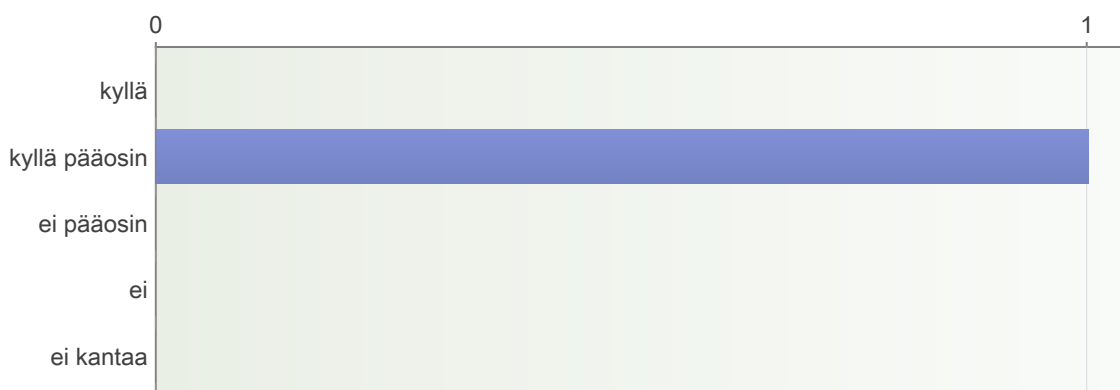

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Tavoitteiden, tuotantoresurssin ja johdon tulee olla yksissä käsissä, jotta päästään onnistuneeseen lopputulokseen. Lakiluonnoksessa maakuntavaltuuston päätösvaltaa rajattaisiin sen keskeisimmässä tehtävässä eli sosiaali- ja terveyshuollon järjestämisessä. Myös pelastustoimen varautuminen häiriötilanteisiin ja turvallisuuteen edellyttävät vahvaa järjestäjän roolia. Samalla on turvattava mahdollisuus kustannustehokkaiseen ja toiminnallisesti järkevään yhteistyöhön kuntien ja maakuntien välillä.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

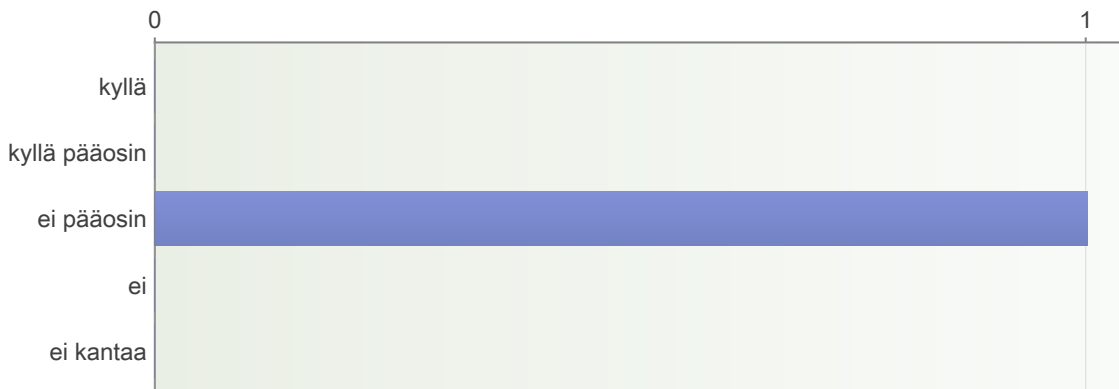
- Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta. Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

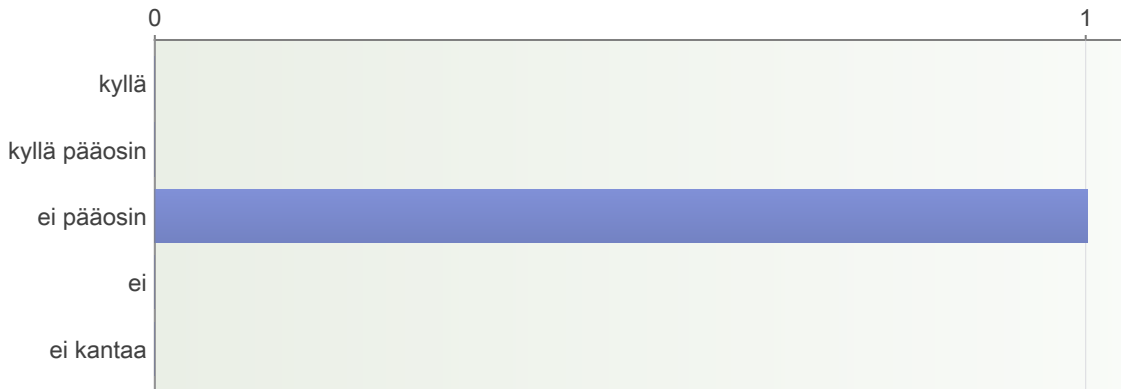

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Tietyn asteinen palveluiden keskittäminen on tarpeen kokonaiskustannustan hillitsemisen ja riittävien henkilöstöressurssien turvaamisen näkökulmasta. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa, josta ei ole vielä päätöksiä. Maakuntien itsehallinto edellyttää, että maakunnalla on mahdollisuus vaikuttaa keskitettäviin palveluihin, keskitettyjen palvelujen tuottamistapaan ja palveluista aiheutuviin kustannuksiin. Lakiehdotuksen mukaan se maakunta, jonka tehtäväksi jokin palvelu on osoitettu vastaa palvelun tuottamisesta kaikilta osin ja muilla maakunnilla ei olisi lainkaan päätösvaltaa keskitettyihin palveluihin; ainoa vaikuttamismahdollisuus olisi valtuustokausittain laadittava yhteistyösopimus. Tässä ei toteudu aito itsehallinto.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

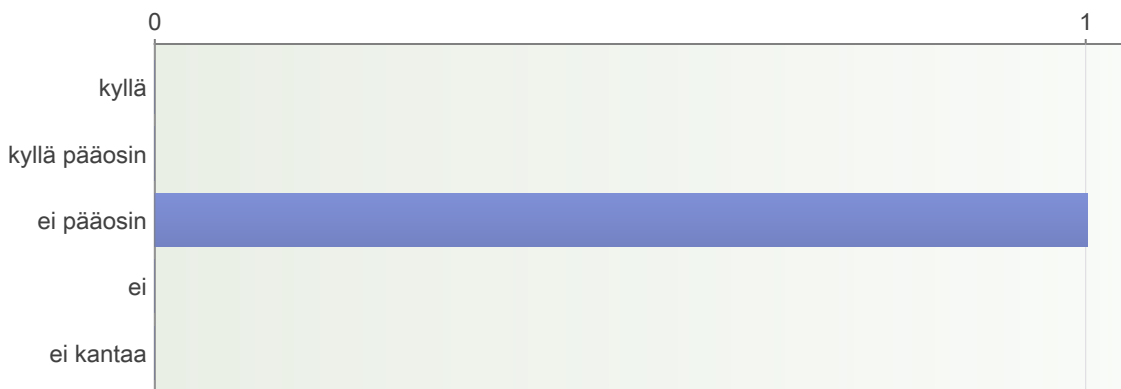

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Sitovuus ei ole perusteltua siltä osin kuin valtiolle on annettu toimivaltaa päättää maakuntien yhteistyösopimuksesta lakiluonnoksen 18 §:n mukaisesti. Valtion maakuntien operatiivista toimintaa ohjaavat laajat ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet eivät ole hyväksyttäviä itsehallinnon toteutumisen kannalta.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

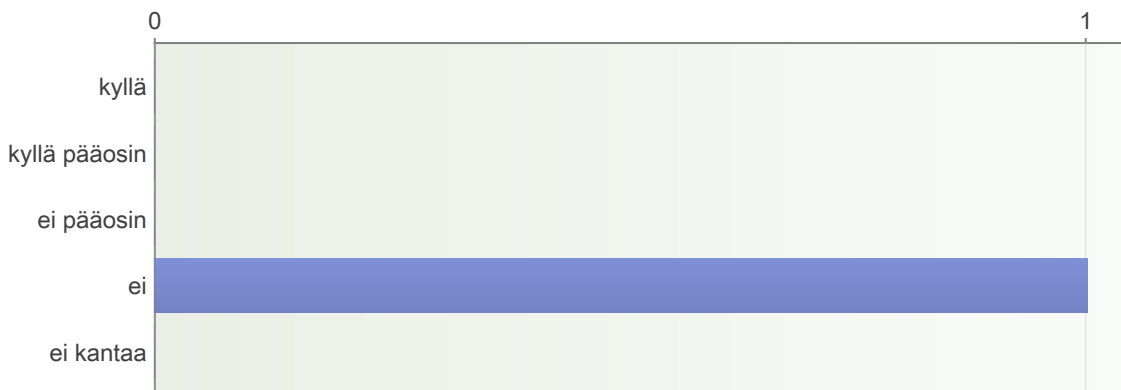
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Asiakaslähtöinen integraatio ei täysin toteudu lakiesityksessä. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvästä valinnanvapausmallista ole vielä päätöksiä. Ehdoton edellytys integraation toteutamiselle on, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja pystytään tietoturvallisesti hyödyntämään moniammatillisesti yhtenä kokonaisuutena.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystalvissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

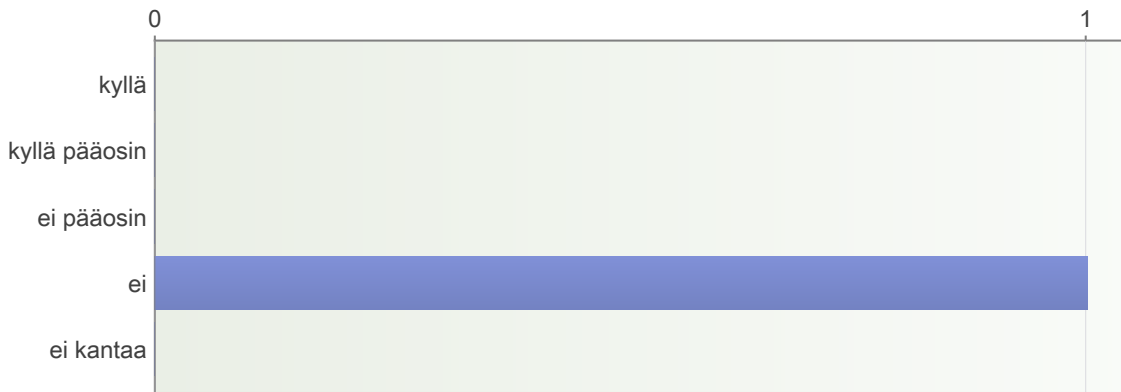

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntien palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin, ei maakuntien operatiiviseen toimintaan. Kunnat ovat tuottaneet paikallisesti laadukkaita sotepalveluita kohtuullisin kustannuksin. Kansallinen ohjaus heikentäisi mahdollisuuksia asukkaiden tarpeista lähtevien uusien innovaatioiden kehittämiseen ja teknologian hyödyntämiseen palvelujen kehittämisessä. Valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden osalta ohjauksessa tulisi varmistaa tuottajien tasapuolinen kohtelu.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

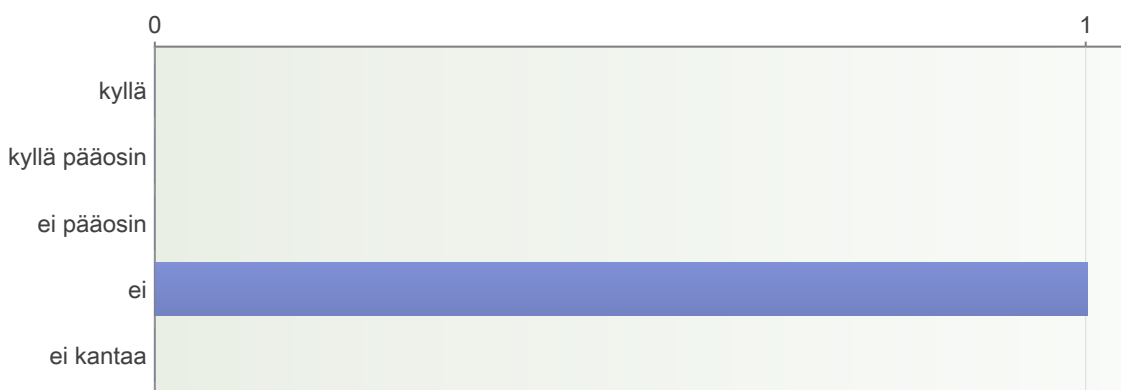

Avoimet vastaukset: ei

- Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakuntien erityispiirteet huomioiden. Maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Palvelujen järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei ole uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Ns. tilaaja-tuottaja -malli tuo ylimääräisen hallinnon portaan maakuntaan. Kustannustehokkainta on, jos maakuntavaltuusto ja -hallitus määrittävät palvelulaitokselle sitovat taloudelliset resurssit ja toiminnalliset tavoitteet. Palvelulaitos tuottaa sitten palvelut itse, omistamiensa yhtiöiden kautta tai ostamalla palveluja muilta palvelun tuottajilta (yksityiset yritykset ja järjestöt). Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulisi poistaa kokonaan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

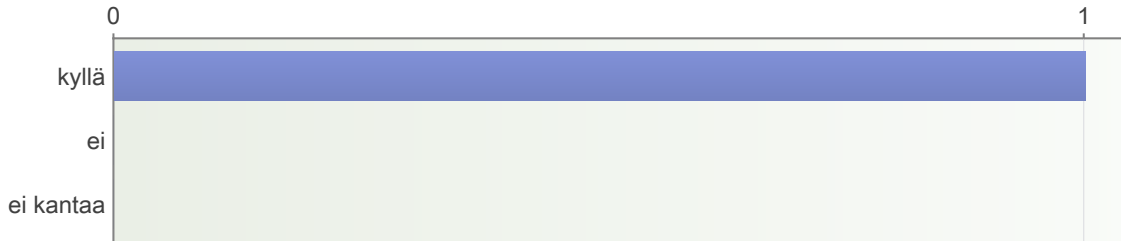
- Valinnanvapautta voisi laajentaa myös muilla keinoilla kuin yhtiöittämisellä, esimerkiksi palvelusetelikokeilun laajentamisella. Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöittämisvelvollisuuteen päädytään.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

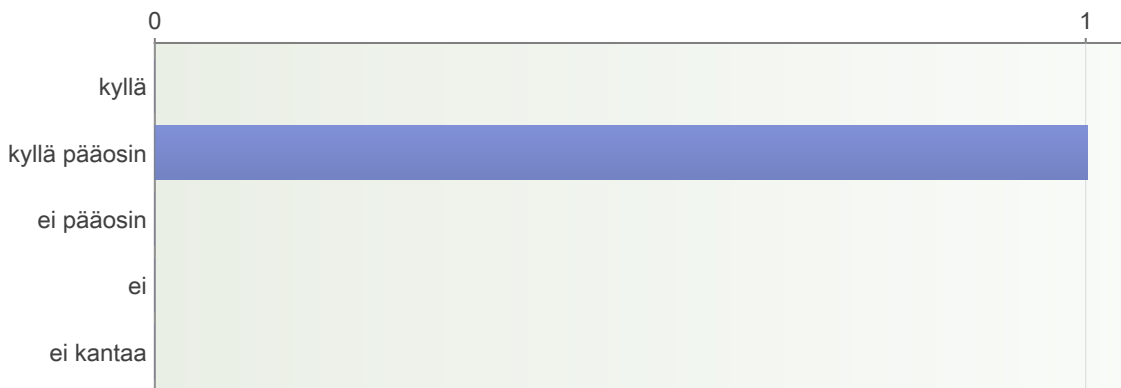
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille on korvattava selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

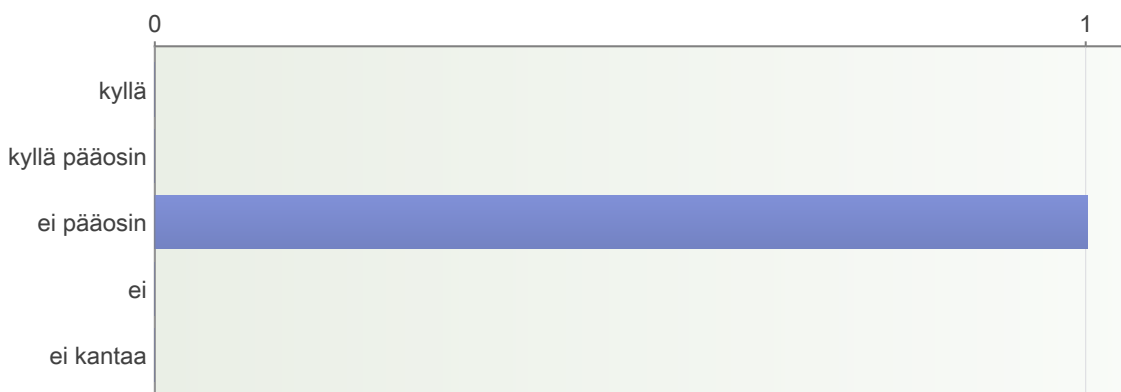
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Pohjois-Karjalassa sosiaali- ja terveystalot siirtyvät Siun sotelle jo vuoden 2017 alusta. Jos vuosina 2017-18 kuntien sote-tiloja poistuu käytöstä, näiden tilojen käsittelyn pitäisi olla yhdenmukainen tuotantokäytössä vuodenvaihteessa 2018-19 olevien sote-tilojen kanssa. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, ettei kunnille aiheudu taloudellisia vaikeuksia, mikäli kiinteistöjä jää tyhjilleen tai vajaakäytölle.

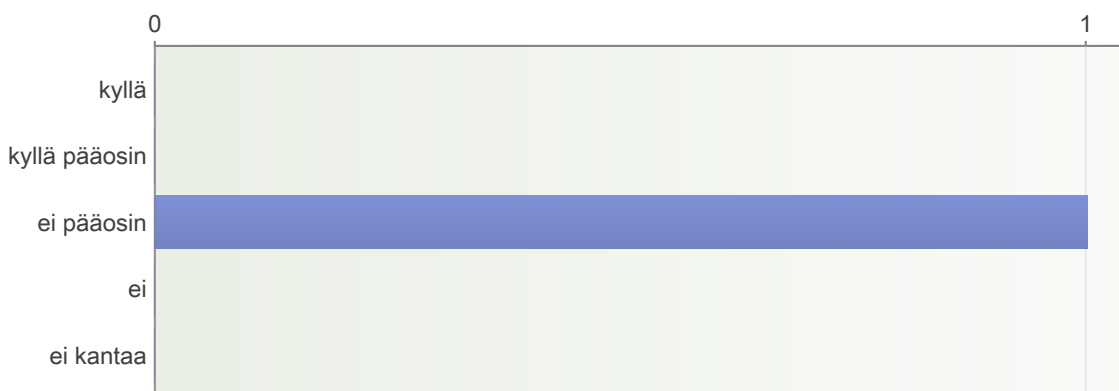
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta maakunnan tulisi itse saada päättää tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta toimintatavasta. Valtakunnallisen yhtiön sijaan tämä olisi tehokkaampi toimintatapa ja parantaisi maakunnan taloudellista liikkumavaraa. Siirtymäaika sääntöihin tulisi kirjata mahdollisuus edetä kuntien kanssa yhteisin sopimuksin neuvotteluteitse tarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin jo siirtymäaikana. Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

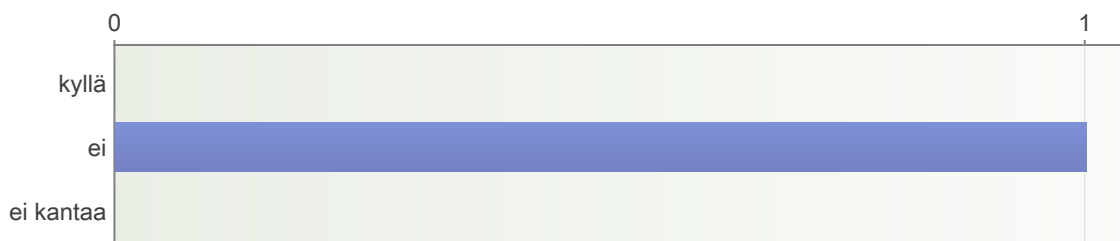

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvattuun kunnalliseen itsehallintoon. Maakuntauudistuksessa ei tulisi puuttua kunnan oikeuteen päättää tuloveroprosentistaan.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

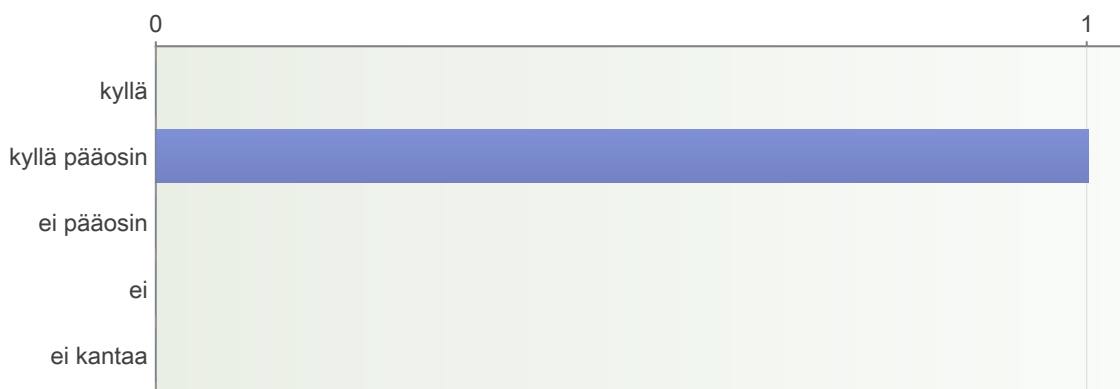
- Maakuntauudistus on laaja kokonaisuus ja suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Toimeenpanolle on tältä osin varattava riittävästi aikaa. Näin ollen yhtiöittämiselle tulisi varata aikaa, kuten Kuntaliitto ehdottaa, vuoden 2022 loppuun jos yhtiöittäminen halutaan toteuttaa.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

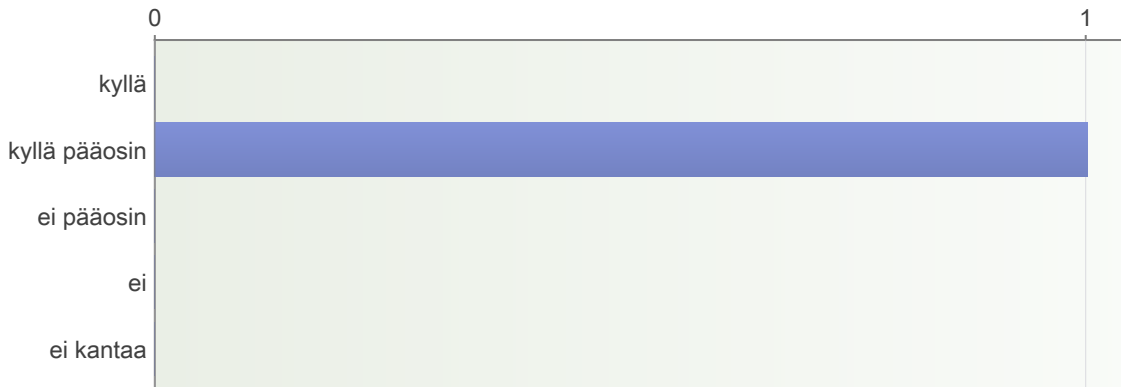
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtion rahoitusmalli on hyväksyttävä, mutta maakuntien itsehallinto ei toteudu, mikäli ne ovat lähes kokonaan valtionrahoituksen varassa. Esitysluonnoksessa maakunnat ovan aivan liian tiukassa ja yksityiskohtaisessa

valtioneuhjauksessa. Maakunnille tulisi turvata aito itsehallinto, mitä vahvistaisi maakuntien verotusoikeuden toteuttaminen uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

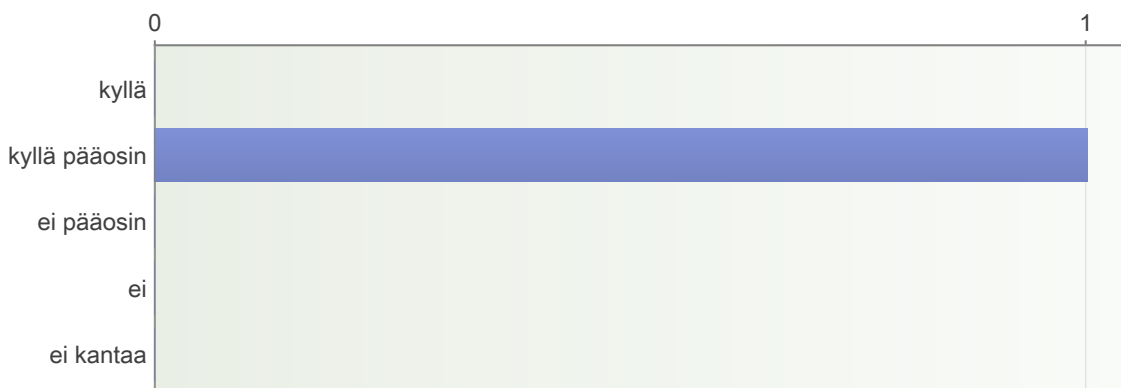
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

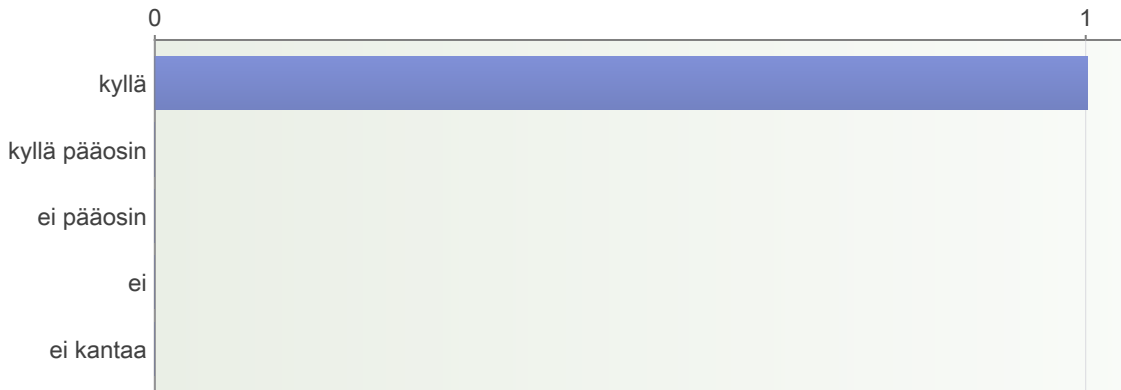

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

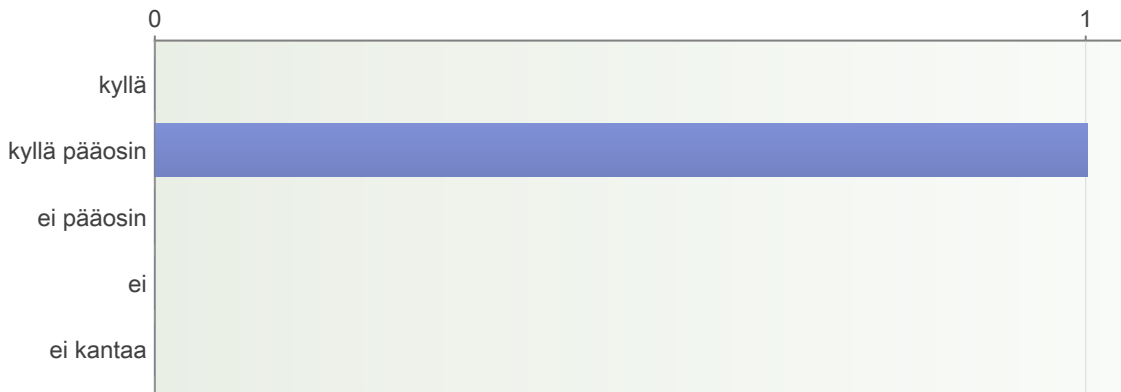
- Maakuntien muiden tehtävien rahoitus (4. luku) perustuu asukaskohtaiseen perushintaan. Tämä kriteeri ei ole oikeudenmukainen harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kannalta. Rahoituksen perusteena tulisikin huomioida myös harva asutus (asukastiheyskerroin laskettuna kokonaispinta-alasta, sillä mm. vesistöisyys on merkittävä este palveluiden saatavuudelle).

Kun kyse on maakunnittain erittäin suuresta taloudellisesta kokonaisuudesta, on syytä harkita myös maakuntia koskevaa, nykyisen kuntatalousohjelman mukaista erillistarkastelua. Tämä menettely kuntien taloudellisesta asemasta suhteessa tehtäviin olisi myös maakuntatasolla erittäin tärkeää. Jos maakunnan taloudellinen tilanne on heikko, niin se voi johtaa valtion arviointimenettelyyn ja jopa pakkoliitokseen. Kriteerien täyttymisen kynnys maakunnalle on alempi kuin nykyisessä ns. kriisikuntalaissa, siksi tarvitaan vuosittain päivitettävää ”maakuntatalousohjelmaa” aivan nykyistä kuntatarkastelua vastaavasti.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

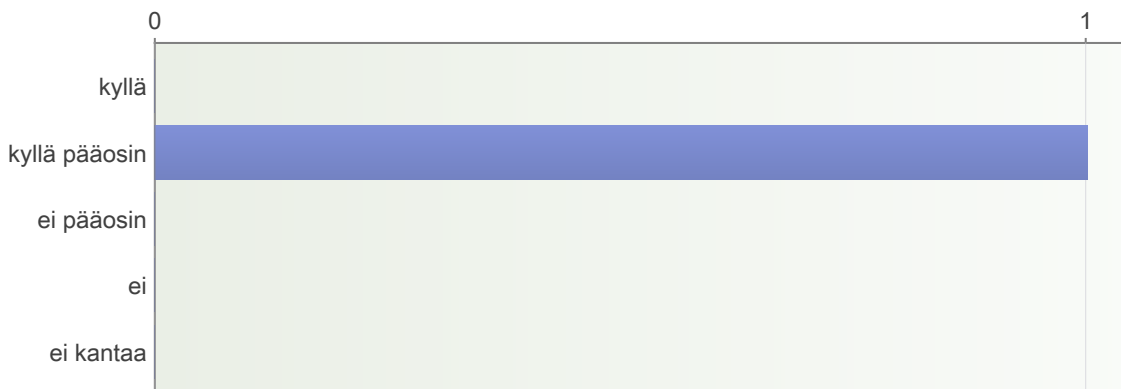
- Maakuntien arviointimenettelyyn perustuvaa maakuntajaon muuttamista vastoin maakuntien tahtoa ei kannateta. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyä vastaava menettely sopii huonosti maakuntiin, joilla jo lähtökohtaisesti tulisi olla taloudelliset edellytykset selvitä tehtävistään. Lisäksi arvioinimenettelyn käynnistymisen edellytyksenä olevat kriteerit ovat maakuntalaissa maakuntien näkökulmasta liian tiukat. Maakunnat voivat niiden perusteella liian helposti ajautua arviointimenettelyyn ja sitä kautta pakkoliitoksiin.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaaajien määrä: 1

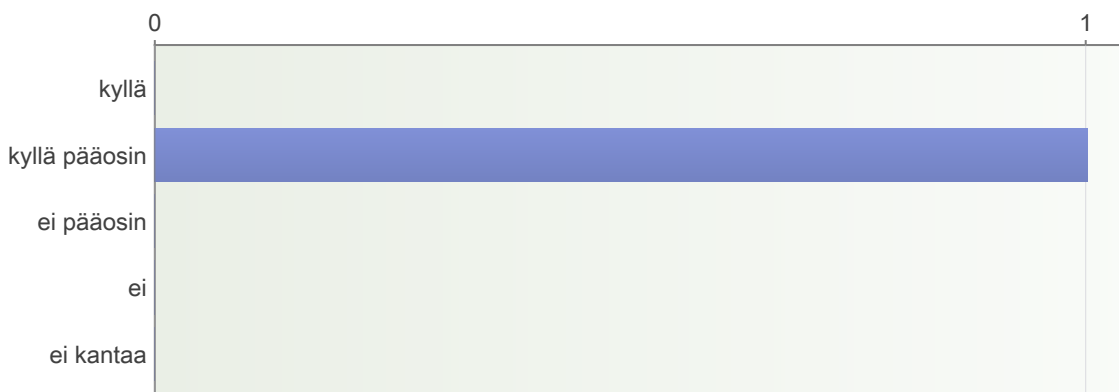
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valtionosuusjärjestelmä näyttäytyy kunnan kannalta vaikeasti hahmotettavana kokonaisuutena. Tasapainotilan laskennassa esitetään käytettäväksi vuoden 2018 tilannetta. Vuosikatteen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus (§ 27 b, 1. mom. mukainen tasapainotila) voi vaihdella merkittävästi vuosittain. Jatkovalmistelussa tulee huomioida, ettei normaali tai satunnaisista eristä johtuva vuosivaihtelu missään tilanteessa vääristä vuoden

2019 valtionosuuteen lisättävän/vähennettävän tasapainotilan muutoksen määrittämistä. Tasapainotilan laskentaan valitun vuoden aikana kuntien tulee voida tehdä esimerkiksi tyhjiillään olevien rakennusten purkupäätöksiä tarkoituksenmukaisuuteen, eikä valtionosuusmuutoksiin perustuen. Valtionosuuslaskennan perusteena olevien kuntien kustannustietojen yhdenmukaisuudesta tulee erityisesti huolehtia. Kuntien välillä on merkittäviä eroja esimerkiksi hallinnon ja tukipalvelujen kustannusten kohdistamisessa.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa tulee huomioida kaikki kuntien verotulot. Sinänsä on oikeasuuntainen esitys nykytilanteeseen nähden, että kiinteistöveroista 50 % huomioidaan laskennallisiin verotuloihin. Tämä esitys vie tasausta oikeaan ja tasa-arvoiseen suuntaan, mutta on riittämätön. Saaristoisuus huomioidaan aikaisempaa paremmin ja näin osalle vesistöjen pirstomista kunnista tulee perusteltu lisäys valtionosuuksiin. Summan tulisi olla kuitenkin esitettyä suurempi. Valtionosuusjärjestelmästä on rakennettu kiireessä epäselvä kokonaisuus ja tulisi aloittaa uuden järjestelmän valmistelu. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet ovat erittäin monimutkaiset eikä kriteerien laskentatapa edistä normien purkua. Niiden oikeudenmukainen laskenta ja kohdentuminen eri kuntiin on epäselvää ja siksi kriteereitä tulee yksinkertaistaa. Kuntaliitosten yhteydessä ei ole turvattu mahdollisten valtionosuusmenetysten korvaamista yhdistyville kunnalle. Tämä asia tulee korjata kirjauksella luvun 8 kohdalla (47§) "valtionosuuksien määräytyminen kuntien yhdistyessä". Asukastiheyskertoimena tulee käyttää kunnan kokonaispinta-alaa eikä maapinta-alaan perustuvaa. Vesistöisyys aiheuttaa tutkitusti korkeampia kustannuksia palvelujen järjestämisessä ja tässä mielessä tulee käyttää aluerakennetta paremmin kuvaavaa kriteeriä. Syrjäisyyden lisäosa tulee uudistaa, sen mittauksessa matkana keskukseen tulee ottaa käyttöön todellinen etäisyys maanteitse eikä linnuntie-etäisyyttä.

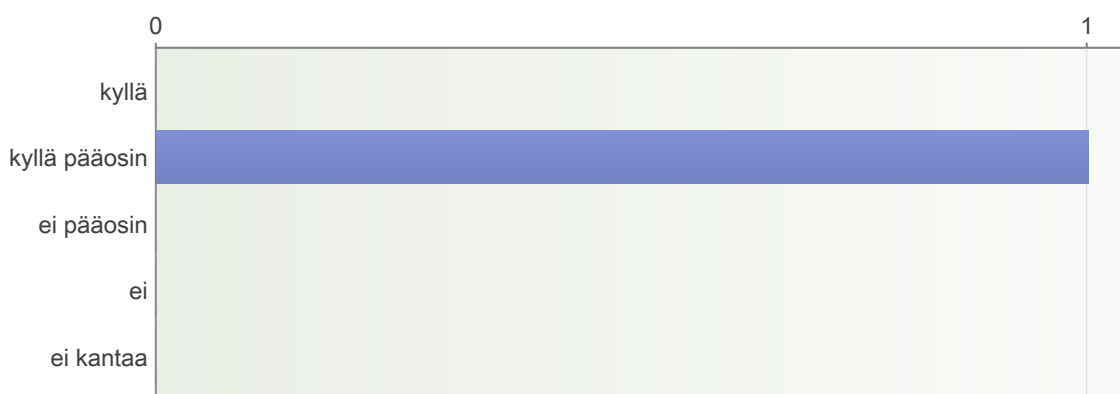
37. 35. Vapamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien ja maakuntien uusia rahoitusjärjestelmiä on hyvä tarkastella kokonaisuutena ns. asukkaiden näkökulmasta. Tärkeää on turvata palvelujen saatavuus kohtuullisella verotuksen tasolla koko maassa. Uuden järjestelyn myötä kuntien veroprosenttien suhteelliset erot kasvavat nykyisestä kuntien välillä. Tämä voi aiheuttaa heikoimman veropohjan kunnille suurempia haasteita selviytyä niistä palvelukustannuksista, jotka kunnille jäävät vuodesta 2019 lähtien. Uusi valtionosuusjärjestelmä pyrkii tasoittamaan kuntien välisiä eroja, mutta koelaskelmien perusteella on erittäin vaikeaa saada kokonaisuudesta selvää. Niinpä valtionosuusjärjestelmän uudistamista tulee välittömästi jatkaa. Kuntien kiinteistöjärjestelyjen osalta on lisättävä harkinnanvaraisia valtionosuuksia niin, että kuntien talous ja palvelujen järjestäminen ei vaarannu missään tilanteessa.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Jos pyritään aitoon maakunnan itsehallintoon ja sen toiminnan tehostamiseen, niin maakunnalla tulisi olla verotusoikeus. Verotusoikeus lisäisi päätöksenteon vastuunkantoa ja läpinäkyvyyttä, koska alueen päättäjät ovat vastuussa oman alueensa asukkaille, jotta alueen verotus pyrittäisiin pitämään mahdollisimman alhaisena. Verotusoikeuden toteutuessa tulee huomioida verotulotasausjärjestelmä maakuntien kesken.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kunnille ei tule asettaa verokattoa, koska se ei tue kunnallista itsehallintoa ja kuntien tulevaisuuden toimintamahdollisuuksia rahoituksen kannalta. Kuntalain mukaan kunnan talousarvio on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnat päättävät veroprosenteistaan käytännössä talousarvion teon yhteydessä ja mitoittavat veroprosenttinsa siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseksi tulevat turvatuiksi. Mahdollisiin omaisuuden (etenkin kiinteistöjen) siirtoihin liittyviin varainsiirto- ja arvonnlisäveroihin tulee kiinnittää enemmän huomioita. Näistä kunnille mahdollisesti syntyvät verokustannukset tulisi kompensoida kunnille, jos tarvittavia muutoksia ei tässä yhteydessä tehdä verolainsäädäntöön.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

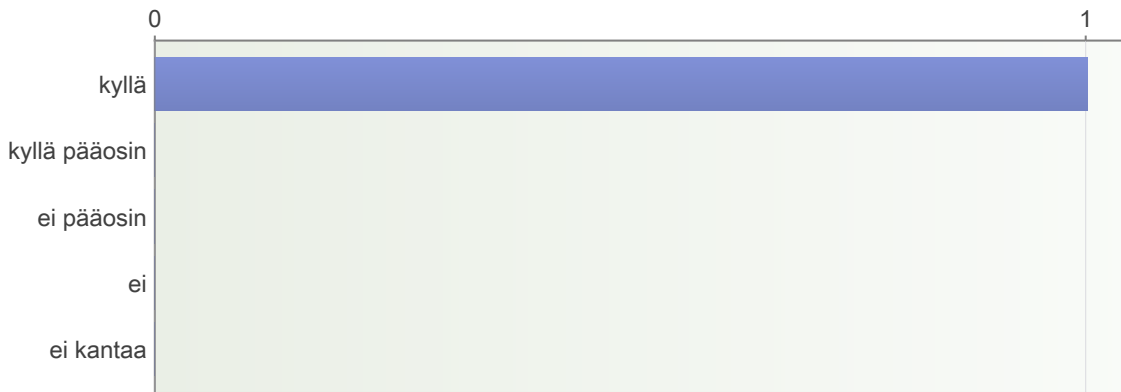

Avoimet vastaukset: kyllä

- Lakiesitysten mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka muuttuu koskemaan myös maakuntia. Muun muassa yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siten samana.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilöstö tulee ottaa alusta alkaen mukaan uudistuksen läpiviemiseen.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Liperin kunta toivoo, että maakuntien toiminta voidaan joustavasti käynnistää vuoden 2017 alusta. Liperin kunta valmistautuu vuoden 2017 alusta Siun Soten käynnistymiseen ja tulevaisuuden kunnan toimintamallin rakentaminen on jo aloitettu . Maaseutuhallinnon ja lomitustoimen siirtyminen maakunnan tehtäväksi on suuri muutos. Kunnan rahoitusaseman muuttuminen valtionosuuksien ja kuntaveron kertymän pienentymisen vuoksi tuo myös epävarmuutta tulevaisuuden kunnan toimintaan.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Peruskuntien taloutta on esitysehdotuksessa käsitelty niukasti. Yksittäisiä peruskuntia joutuu suurten taloudellisten haasteiden eteen heikentyneen tulorahoituksen, kasvupaineiden ja investointitarpeiden vuoksi. Omavaraisuus heikkenee ja suhteellinen velkaisuus kasvaa, joissakin kunnissa voimakkaastikin.

Toiminnan rahavirran pienentymisestä huolimatta kunnille jää kannettavakseen entinen kiinteistömassa, josta sote-tilat maakunta sitoutuu vuokraamaan 3 +1 vuodeksi. Useassa kunnassa kiinteistömassaa rasittaa lähtötilanteessa merkittävä korjausvelka sekä esimerkiksi sisäilmaongelmien vuoksi tyhjiillään olevat toimitilat. Kunnille jäävä kiinteistömassa tulee merkittävässä määrin rajoittamaan useiden kuntien taloudellista liikkumavaraa.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Seuraavat huomiot maakunnan tehtävistä:

Pelastustoimi

Pelastustoimi tulee järjestää 18 maakunnallisen pelastuslaitoksen mallilla.

Maatalouden ja maaseudun kehittäminen

Maaseudun kehittäminen sekä maa - ja elintarviketalouden, maaseutuelinkeinojen ja maatilatalouden sekä kala- ja riistatalouden edistäminen ja rahoittaminen, viljelijätukitehtävät sekä näihin liittyvät palvelut kuuluvat ehdotuksen mukaan maakunnalle. Edellä mainitun lain perusteluiden tulisi tarkoittaa sitä, että kuntien maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden henkilöstö siirtyy ns. vanhoina työntekijöinä maakuntahallintoon, muodostaen siellä oman yksikön maaseutuosastolla. Kunnissa oleva palveluverkko tulisi säilyä käytettävissä siten, että edellämainitun yksikön henkilöstö on sijoitettu kunnissa oleviin työpisteisiin ja henkilöstön mitoituksessa on huomioitu kuntien maaseudun kehittämistehtävät. Maaseutuhallinnon osalta tämä pitäisi tarkoittaa sitä, että kunnat/osa kunnista antavat maakunnan maaseudun elinvoimayksikön tehtäväksi maaseuturahaston kehittämishankkeiden kuntaosuusrahoituksen myöntämisen ja osoittavat tätä varten määrärahan. Hyvien kokemusten perusteella olisi tarkoituksenmukaista, että lomituspalveluiden hallinto integroitaisiin maaseudun elinvoimayksikköön, missä hoidetaan myös samojen asiakkaiden viljelijätukipalvelut. Kysymys on myös elinvoimatehtävästä kunnissa.

Maakuntakaavojen ja kuntien yleiskaavojen suhde

Maakuntakaavoituksen tulisi jatkossa keskittyä selvemmin ja strategisemmin aluerakenteen kannalta keskeisiin kysymyksiin. Kuntien ja kaupunkiseutujen onnistuminen elinvoimapolitiikassa edellyttää, että niillä säilyy oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa, kaavoituksessa ja toteuttamisen ohjelmoinnissa.

Vesitalous, vesihuollon edistäminen ja suunnittelu

Vesihuolto on osa kuntien vastuulla olevan rakennetun ympäristön palvelukokonaisuutta ja vesihuollon suunnittelu- ja järjestämisvastuu tulee olla jatkossakin kunnalla.

Liikenneasiat

Liikenneasiat tulisi koota nykyistä vahvemmin maakuntien järjestettäväksi.

Ympäristöasiat

Jatkovalmistelussa on selvitettävä mahdollisuudet koota ELY-keskusten ympäristötehtäviä luonnoksessa esitettyä laajemmin maakuntien vastuulle.

Muut tehtävät

Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen tarkoituksenmukainen järjestäminen tulee olla maakuntien itse päätettävissä.

Maakuntien muiden tehtävien rahoitus (4. luku) perustuu asukaskohtaiseen perushintaan. Tämä kriteeri ei ole oikeudenmukainen harvaan asuttujen ja pitkien etäisyyksien maakuntien kannalta. Rahoituksen perusteena tulisikin huomioida myös harva asutus (asukastiheyskerroin laskettuna kokonaispinta-alasta, sillä vesistöisyys on merkittävä este palveluiden saatavuudelle).

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §):

* Verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa tulee huomioida kaikki kuntien verotulot. Sinänsä on oikeasuuntainen esitys nykytilanteeseen nähden, että kiinteistöveroista 50 % huomioidaan laskennallisiin verotuloihin. Tämä esitys vie tasausta oikeaan ja tasa-arvoiseen suuntaan, mutta on riittämätön.

* Saaristoisuus huomioidaan aikaisempaa paremmin ja näin osalle vesistöjen pirstomista kunnista tulee perusteltu lisäys valtionosuuksiin. Summan tulisi olla kuitenkin esitettyä suurempi.

* Uutena kriteerinä esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet ovat erittäin monimutkaiset. Niiden oikeudenmukaisesta laskennasta ja kohdentumisesta eri kuntiin ei ole varmuutta. Kun kyseessä on suhteelliselta osuudeltaan pieni erä valtionosuuksien sisällä, tulee kriteeriä yksinkertaistaa. Ei ole normien purkamisen edistämistä, jos kriteerien laskentaa varten joudutaan laatimaan tarkastusraportit ja käymään läpi kuntien lukuisia asiakirjoja. Työmäärään nähden ja kuntien tasa-arvon kannalta esitetyt kriteerit tulee laittaa kokonaan uuteen selvittelyyn.

* Suomessa on vahva kuntien itsehallinto. Vaikka valtio vastaa uuden maakuntalakiesityksen mukaan oikeusvaltion ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä vastaa perusoikeuksien turvaamisesta ja arvioinnista, maakunnan ja kuntien välille on asukkaiden perusoikeuksien turvaamisen näkökulmasta syytä määritellä uusi vuoropuhelun rakenne ja menettelytapa maakunnan ja kunnan välille. Uudistuksessa poistuu kuntavetoinen maakuntarakenne, joka voisi olla alusta uudella yhteistyöllä. Kunta edustaa suhteessa väestöön lähipalvelua ja asukkaille konkreettisempaa kosketuspintaa asuinalueellaan.

* Asukastiheyskertoimena on käytettävä kunnan kokonaispinta-alaa eikä maapinta-alaa perustuvaa. Vesistöisyys aiheuttaa tutkitusti korkeampia kustannuksia palvelujen järjestämisessä ja tässä mielessä tulee käyttää aluerakennetta paremmin kuvaavaa kriteeriä.

* Syrjäisyyden lisäosa tulee uudistaa, sen mittauksessa matkana keskukseen tulee ottaa käyttöön todellinen etäisyys maanteitse eikä linnuntie-etäisyyttä.